

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Caput VII. Quando?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

præcepto auditionis Missæ, non verò Confessarium, quia Sacramentum administrans non loquitur cum DEO, &c.

CAPUT VII. QUANDO?

*Quibus diebus est audiendum
Sacrum?*

1. **I**nquires primò. Quando nam, hoc est, quo die ex obligatione fideles tenentur interesse sacro?

Respondeo. In omnibus Dominicis diebus, & festivis de præcepto. Omnes autem dies festivi de præcepto reducuntur ad quosdam dies Sanctissimæ Virgini, ac Sanctis dedicatos, omnibus satis cognitos; sunt autem inter festivos, etiam connumerandi ex universali regula illi omnes, quos Constitutio synodalis præcepit, & non abrogavit consuetudo, nec summus Pontifex fortè rejecit, quosque eadem consuetudo legitimè introduxit.

2. Pro quibusdam festis, de quibus emergit dubium, An ex obligatione mortali inducti sint? Esto hæc brevis, & sufficiens regula. Esse scilicet observandos sub gravi culpa eos, quos magna populi pars observat; si autem multi festum non violant, violant multi; verùm Prælati silent, judicandum est, eos festos, esse ex libera populi pietate introductos, atque adeò sub culpa nequaquam obligare; multa quæ huc faciunt, dicemus infra n. 25, & seqq.

3. Manè diei commemorationis defunctorum, & diei Cinerum, primo Quadragesimæ non est festum de præcepto, nisi in aliqua diocesi ad sit particularis lex, certè in nostra Panormitana non adest.

An in die Parasceves?

4. **I**nquires secundò. Si quod festum de præcepto incidat in diem Parasceves, hoc est in die Veneris sancti; obligamurne interesse sacro, ut si fortè tunc incidat festum Annunciationis Sanctissimæ Virginis, vel alicujus Patroni principalis civitatis?

5. Respondeo. Non obligamur. Ita memini, me dixisse in superioribus c. 2. n. 2. Ratio est, quia lex obligat fideles ad audiendam Missam, at illa, quæ recitatur in die hoc, non est Missa (Imò peccaret mortaliter Sacerdos, si tunc Missam celebraret, ut cum triginta ferè Doctoribus notat Pasqualigus de Missa q. 155.) Siquidem tunc solum Sacerdos communicat ex præconsecratis præcedenti die. Adde sic declarasse sacram Congregationem apud Gavant. in Rubricas Missalis part. 4. tract. 10. num. 24. Ita cum Molfesio, Haldus, Fagundez, Barbosa, (etiam ante dictam declarationem) part. prima cap. 11 de Parochis n. 47. contra Vasquez, Nunnium, aliosque, qui ante dictam declarationem obligabant.

6. Qæret hie aliquis per hanc occasionem. Cum diximus peccari mortaliter à Sacerdote Missam in Parasceve celebrante, sanè ex eo, quod faceret contra Ecclesiæ prohibitionem in-

re gravi; Quæret, inquam, duo: Primò rationem dictæ prohibitionis; Secundò, An in casu necessitatis dandi Viaticum moribundo, liceat tunc Sacerdoti Missam celebrare?

7. Respondeo ad primum, rationem prohibitionis rectè explicari, à S. Thom. 2. part. quest. 37. art. 2. ad 2. quem omnes sequuntur; quia scilicet in die Veneris Sancti ab Ecclesia recollitur memoria Passionis Christi, pro ut realiter gesta est, & idè congruum non judicat representari illam mysticè per reconsecrationem Sacramenti: adde ipsam sic velle ostendere mæsticiam publicam ob mortem ejusdem Domini.

8. Respondeo ad secundum: sanè opinio est probabilis, quòd in dictò die licet ministrare Evcharistiam fidelibus, & item probabilis, quòd non liceat; (præter viaticum, quod ministrari proxime morituris posse, immò & debere, docemus omnes.) At an celebrari tunc possit, ad dandum viaticum, si desint particula præconsecrata, major est difficultas.

Ad quam respondet Henriquez lib. 9. Summa cap. 9. num. 6. litt. 5. referendo nonnullò afferentes, licere tunc celebrare, quia nimirum urgeret necessitas.

9. Sed hæc responsio sic absolute, & sine limitatione prolata, non est approbanda, ut non approbatur à Pasqualigo de Missa q. 356. Ratio est, quia Ritus celebrandi Christi Passionem cum cessatione Sacrificij, ad publicum Dei cultum pertinet, qui non est

postponendus privata necessitati, cui aliter subveniri potest: ut jam subdo.

Dixi enim (sine limitatione non licet) nam cæterum, ut idem Pasqualigus innuit, licebit, si celebratio fiat secretè. Ratio est, quia aliquando aliqua, quæ non licet publicè fieri, secretò licent ex e. Tua fraternitati de Clerico Peregr. ibi. si forsitan eorum aliqui (hoc est, Sacerdotum peregrinantium) secretò ex devotione celebrare voluerint, poteris sustinere. Confirmatur, quia dum sic secretò missa illo die celebratur, non fit turbatio publici, eo die non est sacrificandum, nec impeditur prædicta mæsticia publica, &c.

11. Sed quænam tunc Missa recitari debet, cum nulla pro die illo sit assignata?

Respondet Pasqualigus loco cit. in rigore posse celebrari quamcumq; Missam, quæ cæteris diebus celebrari potest; melius tamen fore, si celebretur Missa votiva Passionis Christi Domini, quæ congruit illi tempori, vel Missa votiva de Sanctissima Evcharistia, quæ congruit huius intento, nempe fini dandi Viaticum infirmo, vel Missa pro Ægrotis, quæ congruit fini celebrationis, hoc est, fini adjuvandi Infirmitatem. Hæc ille; sed certè congruentius Missa votiva Passionis Domini tunc esset præferenda.

In die Jovis, & Sabbati
sancti.

12. **A**T verò in diebus Jovis, & Sabbati intervenientibus in hebdomada majori, obligamur certè interesse

esse Sacro, si ii incidant in diem festi-
vum de præcepto, siquidem tunc cele-
bratur propriè vera Missa, verùmque
Sacrificium. Verùm adverte, si in
memoratis diebus peragatur unica tan-
tùm Missa solemnis; facilè aliquem
excusari, quando non nisi cum notabili
incommoditate illi interesse possit;
quam tamen excusationem multi Epi-
scopi amovent, ut profectò amovere
omnes debent, concedendo, ut inci-
dente in illos dies præcepto, plures
Missæ privatæ celebrentur, quot ni-
mirum sufficere videbunt ad commodi-
tatem populi; in defectu Episcopi ab-
sentis, quando Parochus non prævidit
hanc concessionem ab Episcopo postu-
lare, posse ipsum per se prædictas pri-
vatas Missas celebrandas curare: mihi
dubium non est: Missa autem Sabbati
Sancti incipiet in eo casu à Kyrie Elei-
son, relictis nimirum Prophetiis, quæ
potiùs pertinent ad officium solemnita-
tis, quàm ad ipsam Missam, & relicto
introitu, qui in illa Missa non adest.

*Quando Sacerdoti non datur
posse Missam audire, an teneat-
ur ipse celebrare?*

13. **I**nquires tertio. Si Titius Sacer-
dos die Dominico v. g. non in-
veniat Sacerdotem alium, qui eo die
celebrare possit, aut velit, unde ipse Ti-
tius Missam audire ab alio recitatam
non valeat, teneturne ipse Sacrificium
offerre, ut sic præcepto de audienda Mis-
sa satisfaciat? Ratio dubitandi est,
quia fideles obligantur quidem interel-
se sacro, sed quando illius est copia,
non verò illud celebrare.

14. Respondeo, huic inquisitioni
rectè respondet Gobat loco cit. num 40.
teneri; addens, duos Theologos de
hac affirmativa responsione immeritò
dubitasse, subditque has rationes; Pri-
mam, quia consuetudo Ecclesiastica sic
habet, ut scilicet omnes, etiam Sacer-
dotes, Missæ intersint die festivo, si
tunc non celebrent; secundam, quia
qui celebrat, audit Sacrum, siquidem
alioquin Sacerdos celebrando, sed de
audiendo; immò Suarez de Eucharis-
tia d. 88. sect. 4. ait, celebrantem per-
fectiùs Missam audire, quàm circum-
stantes: si igitur potest audire cele-
brando, omnino obligabitur. Terti-
am, quia Sacerdos, qui tempore Pa-
schali non habet, à quo percipiat com-
munionem, obligabitur ipse consecra-
re, & communicare, ut præceptum ser-
vet. Quartam, quia qui tenetur ad fi-
nem, tenetur (ut omnes docent) ad
ponenda media, saltem ordinaria; at
celebratio Missæ usitatissimum est, &
ordinarium medium ad illam audien-
dam.

Ad rationem dubitandi patet ex di-
ctis responsio, hoc est, jam in promptu
esse Missam, quando adest Sacerdos
ipse, qui celebrare potest.

15. Sed est privilegium celebra-
re; nemo autem tenetur suo privilegio
uti. Respondeo, negando, id privi-
legium esse; est enim quasi naturalis
proprietas Sacerdotis, qui ad hunc fi-
nem ordinatur, nempe ut celebret.

16. Sed sunt non pauci, qui mal-
lent audire Missas quatuor, quàm unam
facere: Respondeo, hoc provenire ex
eorum vitio, quod proinde ipsos excu-
fare

fare non debet: locus, si ea difficultas proficisceretur ex notabili dolore, in stando vel legendo, vel in scrupulis irremediabilibus. Hactenus ex dicto Authore.

Quando celebrans submissa voce celebrat, an a fidelibus satisfiat Præcepto?

17. **I**nquires quartò in hunc modum: Sacerdos proximè præcedenti die Dominico, ad eò submissa voce celebravit, ut ne verbum quidem Missæ omnes, qui interfuimus, audiverimus, satisfecimusne præcepto?

18. Respondeo, tibi, & circumstantibus favet his verbis Beja Lusitanus in responsis casuum Bononiensium editis Anno 1589. fol. 97. In nostra religiosissima Lusitania (inquit) ut devotioni, & contemplationi sacrificantium consulatur, in more est positum, submissâ ad eò voce privatas Missas dicere, ut non nisi à se solo sacrificans audiatur, & ab eo, qui Missæ intervrit, quoad ultima verba, quibus est respondendum, & tamen quicumque astant, & sacrificio sunt præsentés, legem de audienda Missa in die festo se adimplevisse putant, licet nihil omninò audiant, vel percipiant, dummodo actu humano erecti, genuflexi, adorantes ibi adsint, & cetera facientes, quæ ab aliis fieri in diversis particulis Missæ solent: nec ullus è Catholicis Episcopis, & doctissimis Confessoribus est alicui injectus scrupulus, quòd præceptum de audienda Missa sint transgressi ij, qui voces Sacerdotum sacra facientium non percipiunt.

19. Hæc Beja, cum quo absolute sentio, quoad fideles ejusmodi sacris interessentes; At verò quod attinet ad Sacerdotes tam submissè celebrantes, nulla urgente necessitate, sed solùm, ut uæ devotioni serviant, nec laudare, nec approbare possum: & ratio est, quia sic Sacerdotes Lusitani rubricas Missalis non observant, quæ rubricæ alia, tum missa voce, alia, voce elata, recitanda disponunt: præterquam quòd fraudantur fideles de spiritali fructu, qui eandem solet ex auditione Orationum, Evangeliorum, Epistolarum, Symboli fidei, & similibus. Adde tertio, Missam, licet privatim celebratam, esse per se ministerium publicum, ut alibi explicuimus; quare, ut ritè peragatur, non est ad solam privatam Sacerdotis devotionem restringenda.

20. Porro juvat opponere Bejæ Lusitano Hispanum Navarrum, de quo Navarro, Sæ v. *Misse num. 50.* sic habet; Navarrus peccare ait, Missam ita submissè celebrantem, ut circumstantes non possint audire. Vide ergo ingeniorum diversitatem? Beja de devotione illud idem prædicat, quod Navarrus de peccato condemnat; non tamen puto, quòd possit condemnare de mortali, cum non appareat manifestum caput, unde tanta peccati gravitas colligatur; & prudenter S. Thomas in *quodlibet 9. quest. 7. num. 15.* sic monet; *Periculosè determinatur, aliquid esse peccatum mortale, nisi expressa veritas habeatur.*

21. Quæret ex hac occasione aliquis, quid dicendum, contra de eo, qui

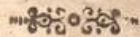
matet in bi...

NAVARRUM
in
ECCLESIA PRÆCEPTO
NAVARRUM
de
E II
306.

qui secretas Missæ orationes alta, seu elata voce profert?

Respondeo huic quæstioni, si sermo sit de verbis consecrationis Gobat *in Alphabeto Sacrificantium* sic satisfacit: qui vocem adeo intendit, ut minister sacra verba consecrationis audire queat, excusandi sunt, quia non adest præceptum grave de secreta consecratione, gravis verò venialis damno, quando quis ad sex, vel octo passus vocem consecrationis intendit; mortalis verò, qui ad quadraginta audiri consuevisset. Hæc ille; sed profectò hoc de mortali nimis rigidè dictum esse videtur (excepto notabili scandalo, vel contemptu, vel animo inducendi novum Ritum) idque propter eandem rationem, quam modò innuimus ex S. Thoma.

22. Si verò sermo sit de aliis orationibus, quas secretè dicendas disponunt rubricæ; respondet Quartus *in rubr. Missalis parte 1. titul. 16. dub. 1.* se putare, peccare mortaliter eum, qui alta voce legit totum Canonem, vel partem ejus notabilem, vel notabilem partem aliarum precum, quæ secretè recitari debent, si id fiat, vel animo inducendi novum Ritum, vel cum scandalo aliorum. Hæc ille; & quidem rectè, si notes tamen hanc ultimam conditionem (si id fiat &c.) quod nos etiam in simili advertimus modò num. præcedente.

*Quando Antecessores Civitatis
voverunt celebrare idem festum,
an successores teneantur in-
teresse Sacro illo die.*

23. **I**nquires quintò, An successores & posterì obligentur ad festa, quæ voverunt eorum majores, & sic an obligentur tunc interesse sacro? Ratio dubitandi est, quia nemo potest suo voto alium à se ligare, alioqui teneris fieri Religiosus, si tui Parentes Religioni te devovissent.

24. Respondeo. Certum communiter putatur à Doctoribus, quòd obligentur; Ratio est, vel quia primò, ex justitia legali, seu ex observantia erga Antecessores tenentur Posterì rata habere, & confirmare ejusmodi vota pro bono publico emissa, & non inducentia valde magnum onus, ut notat Bonacina *de voto p. 5. n. 20.* & Fillucius *tract. 26. num. 162.* Vel secundò, quia Episcopus, vota illa approbando, mandavit ea servari à posteris, ut tenet Suarez *lib. 4. de voto cap. 10.* & Laymann *lib. 4. tract. 4. cap. 10. n. 9.* lege etiam Thomam Sanchez *lib. 4. summa cap. 15. num. 16.* Addit Navarrus *in Manuali cap. 12. num. 8.* hanc obligationem oriri ex vi contractus, & promissionis transeuntis in successorem universalem; quam tamen rationem difficulter se credere, dicit Gobat *in Alphabeto auditionis Sacri n. 86. vel 3.* ut habet Pasqua. *in observationibus super Laurentum num. 22.* quia voti obligatio afficit quidem regulariter tantùm expressè voventes, sed ali-
quando

quando etiam videntes tacite, quatenus voluntas successorum censeatur moraliter inesse in voluntate Antecessorum viventium.

Quisnam legitime dies festos inducit sub obligatione audiendi Sacrum?

25. Inquires sextò: Quisnam indicare valet festos dies, in quibus nos interesse sacro teneamur?

26. Respondeo. Dies indicare festivos pro universali Ecclesia in honorem Dei, & Sanctorum (utique Canonizatorum, vel etiam Beatificatorum) pertinet ad Romanum Pontificem summum, pro Diocesi, vel Oppido ad Episcopum modo mox explicando n. 28. Eandem vim habet legitima consuetudo, sive universalis pro tota Ecclesia, sive peculiaris pro Diocesi, vel Oppido; legitima, inquam, quia ex se consuetudo sola, orta dumtaxat ex populi observatione, ejusmodi vim non habet, nisi quando, saltem tacite, Prælati consensus includeret, quo pacto jam esset legitima. Ratio est, quia id pertinet ad jurisdictionem spirituales, quam nullam habet Populus, sed habent solum Prælati, quibus eam Christus Dominus communicavit. Id quod non ita se habet in jurisdictione temporalis; hanc enim primitus residere in populo, ob hoc tamen Principibus secularibus communicatam esse ad meliorem gubernationem docemus omnes.

27. Subinquires, si quando Princeps mandet observari aliqua festa, ut ob insignem victoriam; ob coronationem Regis, immò etiam ob reverenti-

Tambur. de Præcept. Eccles.

am alicujus Sancti de Republica Beneficentia (quæ non accedente Prælati iussione festa secularia, non verò sacra appellari ritè possunt) estne obligatione Missam audiendi, & consequenter à servilibus abstinendi?

Respondeo, non esse obligationem in conscientia ex virtute religionis audiendi Missam, vel abstinendi à servilibus, solum enim tunc externa festivitas indicitur, & externa abstinentia à negotiis prohibetur. Interim tamen non nego, contra legem civilem peccari posse, & contra Principis obedientiam; sed hoc mortale vix, aut ne vix quidem de facto pertingere, alibi à nobis disputatum est.

28. Subinquires iterum, Episcopus (idem dic de Episcopalem jurisdictionem habentibus) sub qua conditione potest indicare dies festos sacros, in quibus sit abstinendum à servilibus, & sit audiendi Missam obligatio? Quosne tenent omnes, & advertit Castropal. tom. 3. disp. 2. p. 2. n. 5. etiam Regulares observare tenentur.

29. Respondeo, sub ea conditione ex jure communi, ut id faciat accedente consensu Cleri, hoc est majoris partis Capituli, & consensu populi, ut habetur *conquestus de feriis*, puto nihilominus, in rigore Episcopum posse sine positivo consensu populi, quem satis est non contradicere, sed cum consensu tamen prædicti Cleri, consuetudine nimirum sic legitime introducta.

30. Monet autem Urbanus VIII. in *Bulla edita Anno 1642.* (sed non jubet, nec potestatem tollit) ut parced, ne scilicet fideles multorum festorum

G.

fre-

matet in bibli...

MANEVRIN
in
Eccles. Præcept.
VARRI
E III
30. b.

frequentia aggraventur, hanc potestatem Episcopi exercent. Quod vero Urbanus solum moneat Episcopos, & potestatem nequaquam tollat, ipsimet Bullæ tenor manifestè declarat, in qua hujusmodi ad sunt verba.

Ne autem dies festos à locorum Ordinarijs nimia aliquorum facilitate, aut Populorum importunitate, deinceps iterum multiplicari contingat, eosdem Ordinarios in Domino monemus, ut ad Ecclesiasticam ubique servandam equalitatem, de cetero perpetuis futuris temporibus ab indictione sub præcepto novorum festorum studeant abstinere.

Hactenus Pontifex, ubi nota illud (monemus.)

Qua Hora audiendum est Sacrum?

31. **P**ertinet ad circumstantiam; Quando, hora assistendi ad Missam, quare merito inquires septimo; quid sit sentiendum de ejusmodi hora.

32. Respondeo. Quacunque hora Sacerdotes celebrent, obligantur Fideles uni Missæ die festivo præsentés adesse. Ritè autem celebrant ab Aurora usque ad meridiem, & ex Privilegio à Pontifice aliquibus concessò, etiam una hora ante Auroram, & una item circiter hora post meridiem, quorum privilegiorum explicationem satis erit videre apud de Lugo *de Eucharistia d. sp. 20. sect. 1.* alioque.

Quod si unica dumtaxat, vel pauca Missæ aliquo in Oppido celebrentur, quacunque hora audienda est illa, quæ celebrabitur; unde si manè diluculo

dicetur illa unica Missa mane est audienda; si vero dicatur in meridie; tunc audienda erit, quando nulla rationabilis non audiendi causa subsit.

33. Dixi (unica Missa) nemo enim obligatur ad plures; nam propterea in rigore, die Natalis Domini, unam Missam audiendo præcepto satisficit sufficienter; sicuti etiam Sacerdos non obligatur eo die plures Missas celebrare, cum semel celebrando (suum munus satis adimpleat, lege Pasqualigum de Missa q. 1252.

An aliquando ante mediam noctem?

34. **I**nquires octavo in hunc modum. Potest contingere, ut audiat, quis Missam ante mediam festi sequentis noctem; hic ergo satisficitne præcepto?

Calus quotannis occurrit in nocte Natalis Domini, in illo primo sacro, quo celebrat Cardinalis in Sacello Pontificio coram Pontifice, nam hæc prima Missa tolet tota absolvi ante mediam noctem, ut latè habes apud de Lugo *de Eucharistia disp. 15. num. 55.* quantum igitur facit ad nos, inquires; An tunc fideles audiendo illam Missam, satisficiant præcepto audiendi sacrum in die festivo Natalis Domini?

35. Respondeo, satisfacere. Ratio est, quia ex mente Ecclesiæ, seu Pontificis illa Missa pertinet ad diem festum Natalis, unde etiam si nulla alia adesset ratio, certè tubesse concessionem Pontificis dicendum erit; neque enim præsumendum est, ipsum velle, ut duas Missas tunc ij fideles ex obligatione

tione audiant, qui tam devotos, & sollicitos in audienda illa prima Missa, se præbuerunt. Immo addo, si in aliqua Provincia usus antiquus similis vigeret, quo media nox præveniretur, idem sentiendum esse, nimirum consuetudinem illam esse servandam, & consequenter per illam anticipatam Missam Ecclesie præceptum adimpleri.

36. Sed ecce, hinc datur occasio, aliam dubitationem resolvendi, quam sic propono. Ego nudiustertius volens de æstate iter longum facere, surrexi è lecto, Sacerdotemque oravi, ut (quia erat dies Dominicus) celebraret, me, meisque comitibus præsentibus. Annuir Sacerdos, Missamque celebravit, qua peracta, clarè cognovimus, eam fuisse ante mediam noctem celebratam, satisfacine ego, & comites, & Sacerdos Ecclesiastico præcepto?

37. Respondeo, satisfacisse, nec opus auditione alterius sacri, quamvis in promptu vobis fuisset; si, ut refertur, illa auditio prior bona fide habita est. Ad id dicendum, me movet benigna Matris Ecclesie pietas; non enim mihi persuadere possum, quòd huic, bona fide operanti, illa imponat obligationem interessendi alteri sacro; bona fide, dico, si mala, nemo hunc liberare, ut ex se constat, ab iterata auditione possit.

Confirmatur allata responsio; nam si ego ex voto obligarer largiri decem v. g. aureos Ecclesie S. Francisci, & per inculpatum errorem, eos largitus essem Ecclesie S. Petri, non puto, Deum esse adeò rigorosum exactorem, ut velit me alios decem aureos Ecclesie S. Francisci conferre: idem certè non esset, si ego ex justitia deberem dare dictos aureos decem Titio, & darem, quamvis bona fide, Cajo; quia in hoc casu remanet in Titio jus justitiæ contra me pro decem aureis sibi debitis, quod jus, ut docemus omnes, est valde rigorosum; at in præcepto de audienda Missa, vel in voto non intercedit jus justitiæ, sed debitum ex virtute obedientiæ, vel religionis, quæ tanti rigoris non sunt, & cum tunc creditor sit benignissimus, ipse non præsumitur extorquere velle iteratam solutionem.

38. Quæres. Sacerdos ille, qui ante mediam noctem, atque adeo non in die Dominico, sed Sabbato Missam illam præpropterea celebravit, poteritne legitimè iterum celebrare inhærendo alicui opinioni, quæ putaret, ipsum, quia verè hoc die Dominico non celebravit, jus habere ad celebrandum?

Respondeo. Cùm hæc dubitatio hujus loci non sit, alibi, hoc est, in proprio tractatu de Missa determinabitur, nunc autem tempus est quiescendi, & finem hujus anni laboribus imponendi. Valet.

TRA-

Mater in bibli...

MANUSCRIP
in
Eccles. præcepto
de
E III
306